

שהיו רואין אותו ודמותו ועבודתו ע"י המראות, ולכך הקפיד משה. ועוד י"ל כן נראה, לכך הקפיד משה על מראות הצובאות שהיו בכיור, לפי שממנו היו הכהנים מקדשין ידיהם ורגליהם, ושוחין להשים ידיהם על רגליהם⁽¹⁾, ונראה כאלו היו משתחוין להם ולדמותם הנראין תוך המראות⁽²⁾.

פרשת פקודי

(כא) אלה פקודי המשכן. וזה"כ (תהלים יח מד) תפלטני מריבי עם, אלו אומות העולם. ד"א אלו ישראל שהיו מרגנים על משה רבינו, וכן בימי שלמה כשעשה בית המקדש נעשה במשקל שני (עזרא ח לד) במספר במשקל לכל ואומר ויכתוב כל המשקל בעת ההוא וגו' למה שהיו מרגנים עליו. וכן (במדבר כא ה) וידבר העם האלהים ובמשה וגו' הוי תפלטני מריבי עם. וכן כשעשה משה המשכן אמר יודע שישראל משיחין באחיהם ובבן אמותיהם שני (תהלים נ כ) תשב באחיק תדבר בבן אמך תתן דופי. ד"א תשב באחיק תדבר, ר' יהושע בן לוי אומר אם דברת בעשו שהוא אחיק סופך לדבר בבן אמך משה^(א) שהוא רבן של נביאים לכך וידבר העם באלקים ובמשה, ולכך אמר משה [יודע אני] שישראל מרגנים עליו, לכך הריני עושה להם חשבון של כל מלאכת המשכן כסדר, שכח משה אלף ושבע מאות וע"ה שני אלה פקודי המשכן וגו' לזהב ולכסף ולנחשת וכתוב וכסף פקודי העדה וגו' ואלף ושבע מאות ושבעים וחמש ונחושת התנופה ע' ככר, ושכח את האלף וד' מאות וע"ה שקל שעשה מהן ווין לעמודים, לפי שלא היו נראין הווין, התחיל משה עומד ותמה ואמר עכשיו ימצאו ישראל ידיהם עלי שאני נטלתי אותם, והיא היה חוזר ובא על כל מלאכה, מיד האיר הקב"ה עיניו, וראה משה שמהן עשוין ווין לעמודים, ועמד והכריז בקול רם, ואת האלף ושבע מאות וחמשה ושבעים עשה ווין לעמודים. וכן יסד הפייט^(ב) תואר פנים מהכסף וגו' עמודיו עשה כסף. ואז נתפייסו ישראל. ולמה עשה משה חשבון, והלא הקב"ה היה מאמינו ואמר (במדבר יב ז) לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא, לפי ששמע משה שהיו דורשין לגנאי ומשיחין אחריו, שני והביטו אחרי משה וגו' חמי צוארו עבה שוקין עבים וכולו משלנו, וכל העושר והכבוד שלו משלנו הוא, וחבירו היה משיב לו אדם שנתמנה על מלאכת משכן על ככרי כסף ועל ככרי זהב בלא חקר ובלא משקל ובלא מניין מה אתה רוצה, כששמע משה כך אמר חייכם כשיגמור מלאכת המשכן אני נותן לכם חשבון שני אלה פקודי המשכן^(ג) וגו'.

עליו דכתיב במראה ולא כתיב ממראות אלמא כולו לאו ממראות עכ"ל. (ו) זבחים יט: ת"ר כיצד מצות קידוש מניח ידו הימנית ע"ג רגלו הימנית וידו השמאלית ע"ג רגלו השמאלית ומקדש ופירש"י ד"ה מניח, דבעינן ידיו ורגליו כאחת, וכ"כ הרמב"ם ה' ביאת המקדש פ"ה הט"ז כיצד מצות קידוש מניח ידו הימנית ע"ג רגלו הימנית וידו השמאלית ע"ג רגלו השמאלית "ושוחה ומקדש". (ז) וכזה כתב הרדב"ז ח"ד ס"ס קו דאסור להתפלל כנגד המראה שלא יאמרו משתחוה הוא לבבואה שלו, וכ"כ בשמו האלי רבה סי' צ ס"ק כח.

(א) בתנחומא: בבן אומתך זה משה. (ב) ברכת יוצר ליום א' דפסח (סוף ד"ה אור ישע). (ג) תנחומא אות ז.